

ADVIES BRANDVEILIGHEID IN JEUGDLOKALEN

Vanuit de vaststelling dat de versnipperde regelgeving rond brandveiligheid leidt tot absurde situaties, streeft de Vlaamse Jeugdraad naar meer éénvormigheid in brandveiligheidsnormen. We pleiten niet voor meer regels, maar voor een duidelijke, transparante regelgeving die gepaard gaat met flankerende ondersteuningsmaatregelen. We zijn vragende partij voor een Vlaamse aansturing van brandveiligheidsnormen, maar enkel mits volgende garanties:

- geen reglementering zonder voldoende subsidiëring en ondersteuning*
- een reglementering op maat van en opgesteld in overleg met het jeugdwerk*
- een degelijke communicatie van de normen naar alle betrokken actoren.*

Het Vlaamse jeugdwerk wil haar verantwoordelijkheid opnemen door als partner een engagement aan te gaan in dit dossier.

VLAAMSE JEUGDRAAD	
6 juni 2007	ADVIES 07/06

Brandveiligheid in jeugdlokalen

De Vlaamse Jeugdraad in vergadering op 6 juni 2007 onder voorzitterschap van Stefaan Marien en waarbij aanwezig waren:

Kurt Beheydt, Kathleen Claessens, Mieke Cox, Dirk De Block, Dries De Wit, Toon Fonteyne, Kurt Janssens, Abderrahim Lahlali, Barbara Poppe, Hans Stevens, Bart Turrekens, Elizabeth Van der Plaetsen, Matti Vandemaele, Saskia Vandeputte en Bram Vermeiren

Brengt met 14 stemmen voor en 2 onthoudingen het volgende advies uit:

1. Inleiding

1.1 Hoe kwam dit advies tot stand?

Uit het lokale jeugdwerk kwamen signalen dat er in de Vlaamse provincies modelreglementen werden opgesteld rond brandveiligheid, die verspreid werden naar (en vaak ook overgenomen door) lokale overheden. Deze modelreglementen beantwoorden niet aan de realiteit van het jeugdwerk. Na een uitgebreid overleg tussen diverse jeugd(werk)organisaties werden twee pistes bewandeld:

- Een eerste werkgroep ging aan de slag om het lokale en provinciale niveau te sensibiliseren. Zij ontwikkelden een instrument ("het bompakket") om in gemeentes en provincies te ijveren voor en te werken aan brandveilige jeugdlokalen. Het uitgangspunt van deze werkgroep: door het thema op een doordachte manier mee op te nemen in het gemeentelijk jeugdbeleidsplan, kunnen heel wat stappen in de goede richting gezet worden. Het bompakket kan je downloaden op www.steunpuntjeugd.be/lokaal/jeugdlokalen.
- Een tweede werkgroep vertrok vanuit de vaststelling dat de huidige regelgeving rond brandveiligheid zeer diffuus is en verspreid is over de verschillende overheidsniveaus. Deze versnippering van regels en bevoegdheden leidt op lokaal niveau tot een willekeur aan regels die niet altijd aangepast zijn aan de jeugdwerkrealiteit.

De resultaten uit deze tweede werkgroep vormen de basis voor dit advies. De tweede werkgroep dacht na over uitgangspunten en principes waarop een door de Vlaamse Gemeenschap aangestuurd brandveiligheidsreglement gebaseerd moet zijn. Het voorstel van deze werkgroep werd bediscussieerd in de commissie jeugdwerk.

Op 2 mei werd dit advies indicatief gestemd door de AV, die niet in aantal was. Het advies werd toen wel al verspreid onder voorbehoud, dus in voorlopige vorm. Op de AV van 6 juni werd het advies dan bekrachtigd.

1.2 Achtergrond

1.2.1. Wettelijk kader

Onze Belgische staatsstructuur en de ingewikkelde bevoegdheidsverdeling maakt de discussie over brandveiligheid van jeugdlokalen complex. Daarom proberen we eerst een zicht te geven op de bevoegdheden inzake brandveiligheid voor de verschillende overheidsniveaus.

Een algemene houvast vinden we in de zaken die het **Arrest n°40 van 15 oktober 1987** (B.S. 06.11.1987) van het Arbitragehof bepaalt:

- Brandvoorkoming is geen zuiver federale aangelegenheid.
- De federale overheid is bevoegd om basisnormen uit te vaardigen.
- Gewesten en gemeenschappen kunnen specifieke veiligheidsaspecten regelen, deze mogen de basisnormen aanpassen en aanvullen, maar niet aantasten.
- Gewesten en gemeenschappen mogen federale normen toepassen in het kader van een erkennings- en subsidiebeleid.

De **federale overheid** vaardigde basisnormen uit (KB 7 juli 1994 voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen). Deze normen zijn niet van toepassing op bestaande gebouwen, ééngezinwoningen, industriegebouwen en kleine gebouwen (< 100 m² en maximaal 2 bouwlagen). Dit zijn dus minimale en algemene normen waaraan men moet voldoen in geval van nieuwbouw of verbouwingen. De federale basisnormen maken geen onderscheid op basis van bestemming (bijvoorbeeld horeca vs. jeugdlokaal), wel op basis van de constructiewijze (bvb. hoogte van het gebouw).

Gewesten en gemeenschappen mogen de federale normen niet wijzigen, maar kunnen ze wel toepassen in het kader van een erkennings- en subsidiebeleid. Momenteel zijn er diverse Vlaamse normen met betrekking tot brandveiligheid. Deze brandveiligheidsnormen richten zich specifiek naar bepaalde sectoren en houden dus wel rekening met de bestemming van gebouwen (bv. decreet Toerisme voor Allen bevat brandveiligheidsnormen, Besluit van de Vlaamse regering over preventie van brand in erkende kinderdagverblijven, erkende initiatieven van buitenschoolse kinderopvang, mini-crèches, ...). In dit opzicht is het dus mogelijk dat de Vlaamse Gemeenschap brandveiligheidsnormen vastlegt voor jeugdlokalen.

De **provincies** kunnen specifieke bouw- en politiereglementen uitvaardigen (provincieraad) of bepaalde voorwaarden verbinden aan stedenbouwkundige en/of milieuvergunningen (bestendige deputatie). Voor zover we op de hoogte zijn, gebeurde dit nog niet. Wat recent wel gebeurde, is dat enkele provinciale overheden modelreglementen rondstuurden ter ondersteuning van de gemeenten. Zo stelde het provinciaal coördinatiecomité (opgericht volgens het KB van 11 april 1999) van Oost-Vlaanderen enige tijd terug een modelreglement op voor 'Publiek Toegankelijke Infrastructuur'. Dit reglement werd door de gouverneur verspreid naar de gemeenten, maar is niet op maat van het jeugdwerk. Verschillende Oost-Vlaamse gemeenten namen dit modelreglement over in hun politiereglement. Ook in de provincie Vlaams-Brabant is een comité van brandweerlieden actief. Zij werkten ondermeer een modelreglement 'horeca' uit. Dit reglement werd reeds verspreid en is ook van toepassing op jeugdhuizen en polyvalente zalen. Dit leidt tot absurde situaties. Momenteel werken ze aan een modelreglement 'jeugdlokalen'. Eenmaal dit ontwerp af is, zal ook dit verspreid worden naar de gemeenten in Vlaams-Brabant.

De **gemeente** is bevoegd voor het vastleggen van de brandveiligheidsnormen op haar grondgebied. De gemeenteraad kan hiertoe brandveiligheidsnormen opnemen in de gemeentelijke bouw- en politiereglementen (bvb. politieverordening op horecazaken, publiek toegankelijke inrichtingen, lokalen met dansgelegenheid, bivakhuizen, ...), maar is dit niet verplicht. De brandweer kan ook op basis van hun ervaring en kennis van andere reglementen oordelen of een jeugdlokaal brandveilig is. Het hebben van een specifiek reglement geeft de brandweer, zeker in grotere gemeenten (met meer jeugdwerk), wel een betere houvast bij hun beoordeling. Daarnaast kan het college van burgemeester en schepenen net als de provinciale bestendige deputatie voorwaarden verbinden aan stedenbouwkundige en/of milieuvergunningen.

Er zijn twee belangrijke 'spelers' op gemeentelijk niveau:

- De burgemeester is verantwoordelijk voor de orde en veiligheid op zijn grondgebied. Dat is geen vrijblijvende taak, maar een plicht (gemeentewet, art.135,§2). Hij dient toezicht te houden op de uitvoering van de wetgeving en heeft de politiebevoegdheid om o.a. (brand)onveilige gebouwen te sluiten. De burgemeester moet jeugdwerkinfrastructuur en andere gebouwen op zijn grondgebied dus veilig (laten) maken en dat controleren. Als een gebrek aan maatregelen incidenten of calamiteiten veroorzaakt, dan zal de burgemeester daarvoor ter verantwoording worden geroepen.
- De brandweer draagt de verantwoordelijkheid voor de adviezen die ze geeft. Zij heeft ervaring en kennis van zaken. De burgemeester kan hen verzoeken adviezen af te leveren over bepaalde gebouwen (art. 22 van het besluit van 8 november 1967 – B.S. 18-11-1967).

1.2.2. Brandveiligheid in het Vlaamse jeugdwerklandschap: de harde cijfers

De recente provinciale initiatieven zijn de directe aanleiding voor dit advies, maar het brandveiligheidsprobleem van jeugdlokalen is een oud zeer dat reeds herhaaldelijk werd blootgelegd in diverse onderzoeken. In deze paragraaf geven we een beknopte synthese van de algemene vaststellingen uit de onderzoeksresultaten die verband houden met de brandveiligheid van jeugdlokalen¹.

Als we de verschillende onderzoeken naast elkaar leggen, stellen we vast dat ongeveer de helft van de jeugdwerkinfrastructuur in Vlaanderen eigendom is van de gemeente of de parochie:

- KLJ: 36,5% eigendom gemeente, 27% eigendom parochie
- CHIRO: 22,6 % eigendom gemeente, 38,5% eigendom parochie
- KSJ-KSA-VKSJ: 29,7% eigendom gemeente, 17,6% eigendom parochie
- VVKSM (Scouts en Gidsen Vlaanderen): 16,3% eigendom gemeente, 18,6% eigendom parochie
- VFJ (Formaat): 61% eigendom gemeente, 22% eigendom parochie (onderzoek enkel bij jeugthuizen provincie Antwerpen)

Uit de resultaten leiden we ook af dat bij benadering een kwart van de Vlaamse jeugdwerkinfrastructuur in handen is van de gemeente. Uit alle onderzoeken blijkt duidelijk dat er heel veel jeugdverenigingen ontevreden zijn over de bouwfysische staat van hun lokaal. Vooral het onderzoek van de Chiro besteedt hier aandacht aan. De bevroegde Chirogroepen halen de slechte bouwfysische staat van hun gebouw aan als belangrijkste knelpunt: 71% van de bevroegde groepen is hier ontevreden over. De sterk vervallen toestand van hun lokaal is voor 31,5 % van de Chirogroepen een oorzaak van onzekerheid over het behoud van hun lokalen. Niet alle onderzoeksrapporten leveren concrete cijfers over de brandveiligheid van de lokalen. Maar waar dit wel gebeurt is, schommelt het percentage brandveilige lokalen rond de 25%.

Tot slot halen we nogmaals het Chiro-onderzoek aan. In dit onderzoek ging men op zoek naar correlaties tussen bouwfysische staat en andere factoren. De rol die de gemeente speelt, blijkt hier cruciaal. We citeren hier een stuk uit de conclusies:

'Wat weten we over de groepen die niet tevreden zijn over de bouwfysische staat van hun lokalen? Dat zijn in de eerste plaats groepen met een beperkte financiële draagkracht en met weinig kennis van zaken over de lokalenproblematiek. Ze weten niet goed waar ze terecht kunnen met hun vragen. Vaak voelen ze zich weinig gesteund vanuit de gemeente. Wat het eigenaarstatuut betreft, zien we dat die groepen vaak maar een mondelinge of zelfs helemaal geen overeenkomst hebben. Relatief weinig van die groepen hebben hun lokalen in eigen beheer. Ten slotte is de relatie met de eigenaars van hun lokalen vaak slecht.'

Groepen die in een gemeentelijk of parochiaal lokaal zitten, zijn minder tevreden over de bouwfysische staat van hun lokaal dan de groepen die zelf eigenaar zijn van hun lokaal. Grote knelpunten zijn blijkbaar geld en kennis. Als subsidiërende overheid speelt de gemeente hierin een cruciale rol. In die gemeenten waar de relatie tussen gemeente en lokale groep goed is, zijn er dan ook duidelijk minder problemen.

Bijkomend probleem is dat heel veel jeugdverenigingen geen zekerheid hebben over hun lokaal. In verschillende onderzoeksrapporten wordt vermeld dat slechts de helft van de ondervraagde groepen beschikt over een schriftelijke overeenkomst.

¹ De onderzoeken waaruit de gegevens komen:

KLJ: resultatenbundel lokaalenquêtes (2006)

CHIRO: lokalen onder de loep (2005)

KSJ-KSA-VKSJ: een parel van een lokaal (2004)

VVKSM: lokalenonderzoek (2002)

VFJ: onderzoeksrapport_ infrastructuur en mogelijkheden ter versterking van jeugthuizen met een regionale uitstraling (2002)

Een algemene conclusie die bevestigd wordt in elk onderzoeksrapport is dat de gemeente als verstrekker van lokalen goed haar verantwoordelijkheid opneemt. Vele jeugdverenigingen kunnen terecht in een lokaal dat eigendom is van de gemeente. Maar de kwaliteit van die gemeentelijke lokalen is vaak slecht. Omwille van de erbarmelijke bouwfysische staat, is een aanzienlijk aantal jeugdlokalen bijgevolg niet veilig, niet geïsoleerd en niet goed te onderhouden.

2. De reden van dit advies / het belang voor kinderen en jongeren

Kinderen hebben vaak een subjectief gevoel van veiligheid. Ze gaan er (terecht) van uit dat hun opvoeders de zorg en bescherming geven waar ze recht op hebben, ook een (brand)veilig jeugdlokaal dus. In de brochure *'Alles in huis hebben – voor een ingebed jeugdlokalenbeleid, 2006'* wordt de link gemaakt tussen brandveilige jeugdlokalen en de kinderrechten:

'Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind is de juridische verankering van het gegeven dat kinderen omwille van hun kwetsbaarheid nood hebben aan bijzondere zorg en bescherming. (...) Jeugdinfrastructuur is net het typevoorbeeld van een voorziening die je als beleidsmaker kan aanbieden om het recht van kinderen op ruimte, spel en geborgenheid te waarborgen. Kwaliteitsvolle jeugdwerkinfrastructuur voldoet aan de behoefte en de nood van een beschermende omgeving. Een goed lokaal is met andere woorden veilig, maar biedt ook de ruimte om spel te stimuleren.' (Alles in huis hebben, p.19)

Veilige jeugdlokalen waar ruimte wordt gelaten om 'jong te zijn'. Dat is wat het jeugdwerk kinderen en jongeren wil bieden. Alleen blijken er in de praktijk heel wat drempels te bestaan om hierin te slagen. De Vlaamse Jeugdraad ontvangt een aantal alarmerende berichten: over de versnippering van regels ivm brandveiligheid en het streven naar (regionale) éénvormigheid op een manier die niet beantwoordt aan de jeugdwerkrealiteit. We roepen op tot actie en zien de Vlaamse Gemeenschap / het Vlaams Gewest als ideale partner. **De Vlaamse Jeugdraad wil dan ook ijveren voor een jeugdvriendelijker regelgeving en brandveiligere jeugdlokalen.**

3. Het advies

3.1. Algemene uitgangspunten

3.1.1. Versnippering creëert onduidelijkheid

In de alinea over het wettelijke kader toonden we reeds aan dat de regelgeving over brandveiligheid versnipperd is over vier beleidsniveaus. De eindverantwoordelijkheid ligt op lokaal niveau, waar men (binnen de lijnen van de hogere wetgeving) eigen normen opstelt. Dit leidt soms tot absurde toepassingen. Zo worden jeugdlokalen in de ene gemeente geconfronteerd met zeer strenge normen (bv. horecanormen of normen van jeugdtoerisme toegepast op een eenvoudig jeugdlokaal), terwijl er in de naburige gemeente totaal geen controle is. Probeer hier als vrijwilliger maar eens mee om te gaan! Het probleem van versnippering wordt op verschillende niveaus erkend, niet in het minst binnen de brandweersector zelf. De brandweerkorpsen zijn daarom bezig per politiezone, per regio en zelfs per provincie afspraken te maken over meer éénvormigheid. Helaas gebeurt dit doorgaans zonder overleg met de jeugdsector. Ook in het parlement werden in het verleden al meermaals vragen gesteld over deze problematiek. De modelreglementen die twee provinciale overheden verspreid hebben naar de gemeenten waren ook een antwoord op vastgestelde wantoestanden, maar wel een antwoord dat niet jeugdvriendelijk is.

3.1.2. Eenvormigheid, maar op maat van het jeugdwerk

We delen de analyse van de provincies Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant: er is nood aan meer éénvormigheid in brandveiligheidsnormen. Maar er kan pas echt sprake zijn van éénvormigheid als dit wordt aangestuurd op gemeenschaps- en gewestniveau. Juridisch kan dit ook: op Vlaams niveau kunnen normen voor specifieke sectoren worden opgesteld. Op provinciaal niveau slaagt men er duidelijk niet in om normen op maat van de sector op te stellen. De provinciale modelreglementen tonen dit duidelijk aan. Jeugdhuizen die moeten voldoen aan de horecanormen, jeugdlokalen waar

geen kindertekeningen aan de muur mogen hangen, brandalarminstallaties in jeugdlokalen die moeten voldoen aan dezelfde technische bepalingen als die van dancings, ... Dit zijn maatregelen die getuigen van een totaal gebrek aan kennis van en voeling met de sector. We hebben er vertrouwen in dat Vlaamse brandveiligheidsnormen wel via een participatief proces opgesteld kunnen worden. Dit gebeurde reeds voor de jeugdverblijfscentra in het Decreet Toerisme voor Allen. Het proces dat werd afgelegd om deze normen op te stellen, werkte inspirerend voor dit advies. Het proces voorafgaand aan dit decreet heeft aangetoond dat door overleg tussen de sector, overheid en brandweer haalbare normen opgesteld kunnen worden. Haalbaar, omdat ze op maat zijn van de sector én omdat er subsidies voorhanden zijn.

3.1.3. Geen reglementering zonder voldoende subsidiëring en ondersteuning

Door de aandacht te vestigen op brandveiligheid van jeugdlokalen begeven we ons op glad ijs. Fundamenteel is het brandveiligheidsdossier van jeugdlokalen een financieel probleem. Het lokale jeugdwerk beschikt vaak niet over de middelen om hun lokaal brandveilig te maken en ook de deskundigheid is niet altijd aanwezig. We zijn ervan overtuigd dat iedereen het belang van brandveilige jeugdlokalen inziet. Zowel de kinderen en jongeren, vrijwilligers, brandweer als burgemeester willen brandveilige jeugdlokalen. Probleem is dus niet de wenselijkheid, wel de haalbaarheid. De gemeente speelt hier een belangrijke rol. Vaak hebben gemeentebesturen een dubbele verantwoordelijkheid: als ondersteunende (subsidiërende) overheid en in sommige gevallen ook als eigenaar van jeugdlokalen.

Vermits de burgemeester de brandweerattesten uitreikt, kijken we in de eerste plaats naar lokale overheden om ondersteunend op te treden. Maar dit volstaat niet. Jeugdinfrastructuur is al voor de tweede keer een prioriteit in de lokale jeugdbeleidsplannen. Toch is hierdoor het brandveiligheidsprobleem niet van de baan. Uit het veld ontvangen we signalen over het feit dat lokale overheden soms bewust geen brandveiligheidsattest afleveren, omdat de burgemeester dan aansprakelijk gesteld kan worden in het geval er toch iets fout gaat. Vaak sluiten lokale beleidsmakers ook liever de ogen voor de problemen, omdat ze er niet in willen investeren. Een uniforme regelgeving vanuit Vlaanderen zou deze burgemeesters aansporen tot actie en de aandacht op het probleem vestigen. Een Vlaamse brandveiligheidsnormering werkt sensibiliserend naar lokale besturen en geeft deze een kader.

Zoals reeds gesteld in 1.2.1. moet een Vlaamse aansturing van brandveiligheidsnormen kaderen binnen een erkennings- en/of subsidiëeringsbeleid. Zomaar brandveiligheidsnormen opleggen heeft geen enkele zin. Vanzelfsprekend gaan we hier geen pleidooi voeren om de erkenning van het lokale jeugdwerk weg te trekken uit de lokale overheden. Wel ijveren we voor brandveiligheidsnormen binnen de context van een flankerend (en vooral stimulerend) subsidiekanaal. Zonder garanties voor voldoende subsidies denken lokale jeugdverenigingen twee keer na voor ze hun brandveiligheidsprobleem aankaarten. Dit is ook zeer begrijpelijk. Zo wordt er in het lokalenonderzoek van de Chiro melding gemaakt van een Chirogroep die een petitie opstartte om hun lokalen brandveiliger te maken. Het enige resultaat van deze actie was dat hun lokalen gesloten werden!

Complementaire ondersteuningsmaatregelen zijn een absolute voorwaarde voor een aansturing van brandveiligheid op gemeenschaps- en gewestniveau. Het decreet Toerisme voor Allen toont aan dat een financiële impuls van de Vlaamse Gemeenschap een belangrijke stimulans is om lokale actoren te stimuleren.

3.1.4. Degelijke communicatie

Omwille van de versnippering in de regelgeving weten jongeren vaak niet aan welke normen hun lokaal moet voldoen. Brandveiligheidsreglementen zijn vaak ook niet beschikbaar in de gemeente. In gemeenten waar er geen reglement is opgesteld speciaal voor jeugdverenigingen, is er al helemaal geen transparantie. Met als gevolg absurde toepassingen (cfr. horecaregelgeving of normen van jeugdtoerisme toepassen op een simpel jeugdlokaal waardoor sluiting onvermijdelijk wordt) of net geen enkele toepassing (de situatie blijft zoals ze is, onveilig dus). Door deze willekeurige toepassing en interpretatie van brandveiligheid is dit een dossier waar jeugdverenigingen zeer moeilijk op kunnen anticiperen. Brandveiligheid blijft als een zwaard van Damocles boven het hoofd van jeugdverenigingen hangen. Een door de Vlaamse Gemeenschap aangestuurde normering zal moeten zorgen voor duidelijkheid: zowel voor de jongeren in jeugdverenigingen als voor brandweerkorpsen.

Die duidelijkheid veronderstelt wel een goede communicatie vanuit Vlaanderen naar deze beide groepen. Zoniet wordt de indruk gewekt dat er gewoon opnieuw een bijkomende regelgeving is gecreëerd waaruit naar believen kan 'geshopt' worden.

3.2. Basisprincipes voor een Vlaamse normering

3.2.1. Algemeen

In de schoot van Steunpunt Jeugd ging een werkgroep (zie 1.1) aan de slag om na te denken over brandveiligheidsnormen op maat van het jeugdwerk. Het resultaat van hun denkwerk is een normeringsinstrument dat als basis gebruikt kan worden voor toekomstige Vlaamse regelgeving. Dit instrument werd opgesteld op basis van de bestaande wetgeving (federaal en Vlaams).

- Zo worden jeugdlokalen in dit reglement ingedeeld in drie categorieën, afhankelijk van de hoogte. Deze indeling wordt reeds toegepast voor alle nieuwe gebouwen (dus ook jeugdlokalen) en werd overgenomen uit de Belgische Basisnormen. De normen kunnen per categorie verschillen. We gaan ervan uit dat zowat alle jeugdwerkinfrastructuur zich in de eerste categorie (hoogte gebouwen < 10 m) bevinden.
- De inspiratie voor de eigenlijke 'normen' uit het reglement werd gehaald uit de normen die momenteel van toepassing zijn op jeugdverblijfscentra die hun erkenning willen halen volgens het decreet Toerisme Voor Allen.
- We benadrukken hier ook de verantwoordelijkheid van de eigenaar bij grote verbouwingswerken. In 1.2.2. merkten we op dat ongeveer de helft van de jeugdlokalen eigendom is van de gemeente of parochie. Uit het onderzoek van Chiro blijkt dat de groepen die in een lokaal van de gemeente of de parochie zitten, minder tevreden zijn over de bouwfysische staat van hun gebouw dan die groepen die zelf eigenaar zijn van hun lokaal.

3.2.2. Basisprincipes

De werkgroep ijvert voor een normering op Vlaams niveau, gebaseerd op onderstaande principes:

- De normen moeten redelijk en haalbaar zijn en mogen het jeugdwerk niet belemmeren in hun kerntaak (= met jongeren aan jeugdwerk doen). Een zetel moet dus in een lokaal kunnen staan, een prikbord mag aan de muur hangen,...
- Eerst dient er een informele controle te gebeuren van de brandweer of experts die een verslag opstellen van de toestand van de infrastructuur. Het resultaat van deze informele controle is een stappenplan, opgesteld in overleg met de jeugdvereniging. Aan de hand van dit stappenplan wordt een realistische termijn opgesteld om het lokaal in orde te brengen. De brandweer komt dan terug kijken om te controleren.
- De burgemeester is verantwoordelijk voor de veiligheid. Hij zal in samenspraak met de betreffende jeugdvereniging en eigenaar een realistische termijn bepalen om het stappenplan uit te voeren.
- De burgemeester zal op basis van het verslag van de brandweer beslissen om al of niet een brandveiligheidsattest toe te kennen. De burgemeester (of de minister) kan uitzonderingen toestaan op de brandveiligheidsnormen.
- Er zijn aangepaste normen (extra artikels) voor de ruimtes in het jeugdlokaal waar occasioneel gefuifd of overnacht wordt. Deze normen gelden niet voor ruimtes waar meer dan 12 keer per jaar gefuifd wordt. Hier is de VLAREM-wetgeving van toepassing. In ruimtes waar frequent overnacht wordt (meer dan 20 periodes per jaar), bepaalt het decreet Toerisme Voor Allen de normen.

Deze basisprincipes vindt u in het normeringsinstrument dat opgenomen is in bijlage.

4. Besluit

Vanuit de vaststelling dat de versnipperde regelgeving rond brandveiligheid leidt tot absurde en gevaarlijke toestanden, streeft de Vlaamse Jeugdraad naar meer éénvormigheid in brandveiligheidsnormen. We pleiten niet voor meer regels, maar voor een duidelijke, transparante regelgeving die gepaard gaat met flankerende ondersteuningsmaatregelen. **We zijn vragende partij voor een Vlaamse aansturing van brandveiligheidsnormen, maar enkel mits volgende garanties:**

- **geen reglementering zonder voldoende subsidiëring en ondersteuning**
- **een reglementering op maat van en opgesteld in overleg met het jeugdwerk**
- **een degelijke communicatie van de normen naar alle betrokken actoren.**

De Vlaamse Jeugdraad en het Vlaamse jeugdwerk willen hun verantwoordelijkheid opnemen door als actieve partner een engagement aan te gaan in dit dossier.

Bijlage: Normeringsinstrument brandveiligheid

Verklarende woordenlijst:

- Lokaal, intergemeentelijk en provinciaal jeugdwerk: jeugdwerkinitiatieven erkend en/of gesubsidieerd door de daartoe bevoegde overheden.
- Jeugdwerkinfrastructuur: infrastructuur die in hoofdzaak door de bovengenoemde jeugdwerkinitiatieven gebruikt worden voor hun werking.
- Functies eigen aan het jeugdwerk: hieronder verstaan we ontmoeting, permanente groepsvorming, spel en recreatie, creativiteit, amateuristische kunstbeoefening, vorming, kadervorming, dienstverlening en werken aan maatschappelijke en politieke veranderingen.
- Basisnormen: de basisnormen, vastgesteld in het koninklijk besluit van 7 juli 1994, met latere wijzigingen, tot vaststelling van de basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen

Toepassingsgebied

- Dit instrument is een invulling van brandveiligheidsvoorschriften toegepast op de jeugdwerkinfrastructuur voor zover daar activiteiten doorgaan die gericht zijn op de functies eigen aan het jeugdwerk of dienen ter ondersteuning van deze jeugdwerkinitiatieven om deze functies waar te maken.
- De bepalingen zijn eveneens van toepassing op jeugdwerkinfrastructuur waar fuiven en overnachtingen plaatsvinden, mits volgende beperkingen.
 - o Fuiven die plaats vinden in jeugdwerkinfrastructuur vallen enkel onder de bepalingen van dit decreet voor zover er op die locatie maximaal 12 fuiven per jaar georganiseerd worden, en dit met een maximum van 2 per maand of indien de beschikbare netto-oppervlakte kleiner is dan 100 m². Onder de netto-oppervlakte wordt verstaan de oppervlakte toegankelijk voor het publiek, verminderd met de oppervlakte van de tapkasten, podiums, vestiaires en sanitair.
 - o Overnachtingen die plaats vinden in jeugdwerkinfrastructuur vallen enkel onder de bepalingen van dit decreet voor zover die locatie voor maximaal 20 overnachtingsperiodes per jaar gebruikt wordt.

Procedure

- Eerst informele controle waarna stappenplan wordt opgesteld en een termijn bepaald wordt waarbinnen het gebouw moet voldoen aan de normen.
- De burgemeester levert attest af en is steeds bevoegd om afwijkingen op de Vlaamse normen toe te staan.
- De aanvrager kan beroep aantekenen bij de minister die advies inwint bij een technische commissie brandveiligheid

Brandveiligheidsnormen

Indeling inrichtingen

De inrichtingen worden ingedeeld in 3 categorieën:

- Categorie 1: de lage gebouwen: d.w.z. gebouwen waarvan de hoogte niet meer dan 10 m bedraagt en die 1, 2 of 3 bovengrondse bouwlagen hebben.
- Categorie 2: de middelhoge gebouwen: d.w.z. gebouwen waarvan de hoogte niet meer dan 25 m bedraagt en die meer dan 3 bovengrondse bouwlagen hebben.
- Categorie 3: de hoge gebouwen: d.w.z. gebouwen waarvan de hoogte meer dan 25 m bedraagt.

Inplanting en toegangswegen

- Het gebouw dient van nevenliggende constructies gescheiden te worden door wanden met een Rf van tenminste ½ h of gebouwd te zijn in metselwerk of beton
- Het gebouw is permanent toegankelijk voor brandweervoertuigen. In de nabijheid van de inrichting is de opstelling en de bediening van het materiaal voor brandbestrijding en redding gemakkelijk uitvoerbaar.

Bouwelementen

- De constructieve elementen van inrichtingen van categorie 2 en 3 die de stabiliteit van het gebouw verzekeren, zoals: kolommen, dragende wanden, hoofdbalken, vloeren en essentiële draagconstructies hebben een Rf van tenminste ½ h of zijn gebouwd in metselwerk of beton. Inrichtingen van categorie 1 moeten eveneens aan dit voorschrift voldoen of moeten worden uitgerust met autonome branddetectoren.
- De valse plafonds en binnenwanden van de vluchtwegen van inrichtingen van categorie 2 en 3 hebben een Rf van tenminste 1/2h. Inrichtingen van categorie 1 moeten eveneens aan dit voorschrift voldoen of moeten worden uitgerust met autonome branddetectoren.

Evacuatie

- De vluchtwegen worden oordeelkundig verdeeld over het gebouw en moeten een snelle en gemakkelijke ontruiming van personen toelaten. Elke bouwlaag heeft ten minste twee vluchtwegen die onafhankelijk van elkaar uitkomen op een straat of vrije ruimte die voldoende groot is om zich van het gebouw te kunnen verwijderen en het snel en veilig te kunnen ontruimen.
De twee vluchtwegen moeten vanaf elk punt in het gebouw vlug en vlot bereikbaar zijn.
De vrije doorgang van de vluchtwegen mag niet belemmerd worden.
- De plaats van elke uitgang en nooduitgang, evenals de richting van de wegen, uitgangswegen en trappen die naar de uitgangen leiden, zijn aangeduid door de overeenkomstig geldende wetten en reglementen omschreven reddingstekens;
- De vluchtwegen en nooduitgangen dienen minstens 0,8 meter breed te zijn. Voor de buitenladders, buitentrappen en glijbanen van de vluchtwegen volstaat een breedte van minstens 0,6 meter.
- De deuren en vensters die deel uit maken van de vluchtweg gaan voor zover mogelijk open in de vluchtrichting.
Nog te bouwen jeugdwerkinfrastructuur wordt in ieder geval zo gebouwd dat de deuren en vensters die deel uit maken van de vluchtweg open gaan in de vluchtrichting.
- Voor bouwlagen die hoger dan het evacuatieniveau liggen, gelden volgende bepalingen.
 - o De eerste vluchtmogelijkheid bestaat uit een binnentrap.
Voor inrichtingen van categorie 1 bestaat de tweede vluchtmogelijkheid uit:
 - een tweede binnentrap of;
 - een buitentrap of;
 - een buitenladder of;
 - een glijbaan of;
 - een opendraaiend venster, indien de kamervloer zich lager bevindt dan 3 meter boven de begane grondVoor de inrichtingen van de categorie 2 en 3 bestaat de tweede vluchtmogelijkheid uit:
 - een tweede binnentrap of;
 - een glijbaan of;
 - een buitentrap.
 - o De trappen en ladders van de vluchtwegen zijn gemakkelijk toegankelijk en monden uit in een plaats waar de gebruikers zich gemakkelijk in veiligheid kunnen stellen.

Trappen hebben ten minste één stevige leuning en buitenladders zijn stevig bevestigd.

- Elke binnentrap van een vluchtweg in een inrichting van categorie 2 en 3 wordt ommuurd. Voor de inrichtingen van categorie 2 mogen de muren en de toegangsdeuren van de kamers per bouwlaag de ommuring vormen.
- Minstens één van de twee vluchtmogelijkheden heeft trappen met een Rf van 1/2h.

Bekleding en wandversiering.

- Vast bevestigde bekleding en wandversiering moet van die aard zijn dat zij niet tot brandvoortplanting en rookontwikkeling bijdragen.
- Bij nieuwbouw of bij aanpassing van de bekleding en de wandversiering, moet de bekleding en de wandversiering aan volgende vereisten voldoen:
 - voor de vloerbekleding: klasse M 3(c) of klasse 3 (f)
 - voor de wandbekleding: klasse M 2(c) of klasse 2 (f)
 - voor de plafondbekleding: klasse M 1(c) of klasse 1 (f)

Verwarmings- en kooktoestellen, opslagplaatsen voor brandstof.

Algemeen:

- Verwarmings- en kooktoestellen moeten beantwoorden aan de algemeen geldende voorschriften en normen. Ze zijn geplaatst volgens de regels van een goed vakmanschap en verkeren in goede staat van werking en onderhoud.
- Een volledige en regelmatige afvoer van de verbrandingsgassen moet verzekerd zijn.
- Verwarmingstoestellen, kooktoestellen en maaltijdverwarmers zijn ver genoeg verwijderd of geïsoleerd van alle ontvlambare materialen.

Verwarmingstoestellen:

- De verwarmingstoestellen moeten zodanig opgevat en opgesteld zijn dat ze voldoende veiligheidswaarborgen bieden, rekening houdend met de plaatselijke omstandigheden.
- De verwarmingstoestellen moeten gebruiksklaar worden gehouden, verbonden zijn met een goed trekkende schoorsteen, en zo zijn gemaakt dat een volledige en regelmatige afvoer van de verbrandingsgassen verzekerd is.
- De schoorstenen en rookgangen van de verwarmingstoestellen moeten gebouwd zijn uit onbrandbare materialen en behoorlijk onderhouden worden.
- De warmtegeneratoren, de schoorstenen en de rookgangen moeten op een voldoende afstand van brandbare stoffen en materialen opgesteld zijn of er zodanig van afgezonderd zijn dat brandgevaar voorkomen wordt.

Stookplaatsen en brandstofopslagplaatsen.

- Stookplaatsen zijn goed verlucht en hebben een goede rookgasafvoer met een schoorsteen die goed geïsoleerd is. Als er gebruik wordt gemaakt van vloeibare of gasvormige brandstoffen moet elke verbinding tussen de stookplaats en het gebouw en tussen de stookplaats en de brandstofopslagplaats afgesloten zijn met wanden met een Rf van tenminste ½ h. en een deur met een Rf van tenminste ½ h. De in dit voorschrift vermelde deuren sluiten automatisch of worden steeds vergrendeld. Het is verboden ze open te houden.

- De buitenleidingen van de brandstoftoevoerleidingen zijn steeds in metaal. Wanneer het gebouw een algemene gastoevoerleiding heeft, dan moet daarop ten minste één handbediende afsluitkraan aangebracht zijn; dit wordt voorzien bij het begin van de leiding in het gebouw en op een behoorlijk aangeduide en goed bereikbare plaats.
- Elke opslagplaats van vloeibare brandstoffen of vloeibare petroleumgassen is ingericht buiten de lokalen die toegankelijk zijn voor de gasten. Er wordt niet gekookt in het zelfde lokaal waarin de vloeibare brandstoffen of vloeibare petroleumgassen zich bevinden.
- In de kelder en in elke andere ruimte waarvan de bodem of vloer aan alle zijden lager is dan de omringende bodem van het gebouw mag geen verplaatsbare opslagplaats voor vloeibaar gemaakte petroleumgassen aanwezig zijn.
- Gasflessen zijn steeds afgeschermd tegen zonnestraling, omvallen en spelende kinderen. Gasflessen die niet in gebruik zijn of verondersteld leeg te zijn moeten buiten staan en zijn eveneens afgeschermd tegen zonnestraling, omvallen en spelende kinderen.
- De schoorstenen en de rookgasafvoer moeten gebouwd zijn met onbrandbare materialen en behoorlijk onderhouden zijn.

Ruimtes waar occasioneel in overnacht wordt.

- De aanvrager van het brandveiligheidsattest moet aangeven of in de jeugdwerkinfrastructuur occasioneel overnacht wordt en welke ruimtes hiervoor worden aangewend.
- De valse plafonds en binnenwanden van de lokalen waarin overnacht wordt van inrichtingen van categorie 2 en 3 hebben een Rf van tenminste 1/2h.
- Elke slaapruiimte bevat minimum één autonome rookdetector.
- Elke slaapruiimte heeft een minimaal volume van 4m³ per persoon.
- In de slaapruiimtes is steeds voldoende ruimte voorzien voor het plaatsen van de luchtmatrassen, veldbedden of andere slaapmaterialen en voor de bagage, zodanig dat de vluchtwegen en de weg naar de vluchtwegen niet door bagage of de slaapmaterialen gehinderd worden.

Ruimtes waarin fuiven worden georganiseerd

- De aanvrager van het brandveiligheidsattest moet aangeven of in de jeugdwerkinfrastructuur fuiven worden georganiseerd en welke lokalen daarbij toegankelijk zijn voor het publiek.
- Bepaling van het toegelaten aantal personen
- Het aantal toegelaten personen in de voor fuiven gebruikte lokalen wordt bepaald aan de hand van volgende criteria:
 - o de netto-vloeroppervlakte
 - o het aantal uitgangen
 - o de nuttige breedte van uitgangen en evacuatiewegen

Op basis van de netto-vloeroppervlakte

- het aantal toegelaten personen bedraagt:
 - o voor lokalen zonder tafels of stoelen 3 personen per m² netto-vloeroppervlakte
 - o voor lokalen waarbij het gedeelte zonder tafels en stoelen minder dan 20m² bedraagt, wordt het maximum aantal toegelaten aanwezigen vastgesteld op 1,5 personen per m² voor de totale netto-oppervlakte. Dit aantal wordt naar het juist hoger geheel getal afgerond;
 - o voor lokalen waarbij het gedeelte zonder tafels en stoelen meer dan 20m² bedraagt, wordt het maximaal aantal toegelaten aanwezigen vastgesteld op 3 personen per m² voor het

gedeelte zonder tafels en stoelen en 1,5 personen per m² voor het gedeelte met tafels en stoelen. Dit aantal wordt naar het juist hoger geheel getal afgerond;

Op basis van het aantal uitgangen

- Elk lokaal heeft minimum
 - o één uitgang indien de maximale bezetting minder dan 100 personen bedraagt;
 - o twee uitgangen indien de maximale bezetting 100 of meer dan 100 en minder dan 500 personen bedraagt;
 - o 2+n uitgangen waarbij "n" het geheel aantal is groter dan de deling door 1000 van de maximale bezetting van het lokaal, indien de bezetting 500 of meer dan 500 personen bedraagt.

Op basis van de nuttige breedte van de uitgangen en evacuatiewegen

- De uitgangswegen, uitgangen en deuren moeten een totale nuttige breedte hebben die, tenminste gelijk is, in centimeters, aan het aantal personen die ze moeten gebruiken om de uitgangen van het gebouw te bereiken.
De trappen moeten een totale nuttige breedte hebben die tenminste gelijk is, in centimeters, aan dat getal vermenigvuldigd, met 1,25 indien ze afdalen en vermenigvuldigd met 2 indien ze ernaar opstijgen.
- Het kleinste getal uit voorgaande berekeningen wordt aangenomen als het maximum aantal toegelaten personen tot het lokaal. Het maximum aantal toegelaten personen wordt vermeld in het brandveiligheidsattest. Het maximum aantal toegelaten personen moet tijdens fuiven worden aangeduid op een bordje dat duidelijk leesbaar en goed zichtbaar, bij de ingangen wordt aangebracht. De exploitant en eventuele organisatoren zullen maatregelen nemen om overschrijding van dit aantal te voorkomen.

Veiligheidsverlichting

- In de lokalen en de vluchtwegen is er een degelijke veiligheidsverlichting die, bij het uitvallen van de normale verlichting, binnen de 30 seconden in werking treedt en ten minste één uur in werking blijft. De verlichting wordt aangebracht in de nabijheid van de uitgangen, in de evacuatiewegen en de trappen en bij elk onderdeel van de brandbestrijdingsuitrusting.

Brandbestrijdingsmiddelen

- Per capaciteit van 50 personen is er ten minste één gekeurde ABC-brandblusser van 6 kg., met een minimum van twee gekeurde ABC-brandblussers van 6 kg. per gebouw. Deze brandblussers zijn doelmatig gesignaleerd, gemakkelijk bereikbaar, goed onderhouden en oordeelkundig verdeeld over het gebouw.

Onderhoud en Controle.

- De uitbater of eigenaar voldoet aan, en vervult al de verplichtingen voortvloeiend uit de geldende wetten en voorschriften inzake onderhoud, controle en keuring van de uitrusting in het gebouw in het algemeen, en de elektrische installaties, de kook- en verwarmingstoestellen en brandstofopslagplaatsen in het bijzonder.
- De afvoerkanalen voor rook- en verbrandingsgassen wordt steeds in goede staat gehouden.
- Filters en kokers van dampkappen worden goed onderhouden.
- Brandbestrijdingstoestellen en autonome branddetectoren worden goed onderhouden en brandblusapparaten worden vervangen voor het verstrijken van de vervaldatum.

Telefoon

- Indien in het gebouw een van de drie grootste gsm-operatoren in Vlaanderen geen of bijna geen bereik heeft, is er een vaste telefoon die steeds gebruiksklaar en bereikbaar is. Indien deze telefoon een betaaltelefoon is, moeten de noodnummers gratis gevormd kunnen worden.

